

הצגה הפסני הצלחה

הסתלקו אמרתי, אבל בתוף! נו! (יוצאים למסדרון).
חיים: — משוגע הוא כבר לא יהיה.
עמי: — ואחר כך עוד אומרים, שאנו משגעים את המורים. נשענים על הקיר בהבעה של נאשמים ללא חטא.
יהושע: (בא. טופח על גבם) — בוקר טוב!
עמי: — אהה, זה אתה, בסך הכל.
חיים: — היכן היית?
עמי: — הי, יהושע, אל תיכנס לכיתה.
יהושע: — למה?
חיים: — כן כן, יהושע יתחרבן כמוני.
עמי: — לא לא, אל תהיה טפש.
הדלת נפתחת. ראש המורה צץ.
המורה: — שקט! גם בפנים וגם בחוץ רעש. אהה, זה אתה, מר חלוני. שלום רב שובך בצורה נחמדת. בבקשה, היכנס. (נכנס. הדלת נסגרת).
עמי: — לבי, לבי להוים המסכן. בטח ימצא תיכף בחברתו.
חיים: — טוב לו! שילמד אחת לתמיד שאסור לשקר.
עמי: — מעניין, איזה שקט בכיתה.
חיים: — בספרות קוראים לזה, אם אינני טועה, שקט ש' לפני הסערה.
עמי: — (אחרי שנשמעת שאגת המורה): — לא טעית. השאגה נשנית. הוים וחלוני מושלכים החוצה, כשהם דבוי קים זה בזה. הדלת נסגרת. שניהם ממשיכים להתאבק.
יהושע: — אני כבר אראה לך. נכנע?
חיים: — תיכף נראה מי יראה למי. נכנע?
יהושע: — אינני מקנא בך. אשבור לך את כל השיניים. נכנע כבר?
חיים: — אני אכנע לך? סמראקאן, שכמותך. עוד מעט ארסק לך את כל העצמות. נכנע?
חיים: — תפוש אותו! הרביץ לו! סדר אותו!
יהושע: — הי, אתה לוחץ לי על הצוואר. הרפה, נכנע?
חיים: — אתה מכופף לי את האצבע. עזוב אותה! נכנע?
עמי: — גם כן התאבקות! כמו שתי בנות. עזוב אותו כבר!
יהושע: — לא אעזוב עד שלא ימות אחת ולתמיד. אוי!
הרגל! אתה שובר לי אותה.
עמי: — הי, קומי! המנהל בא.
חדלים להתאבק, עומים בצוותא כרעים.
המנהל: (מופיע): — מי הם גושי הבשר שנפרדו פתאום? מה זה כאן, מוסד לפרחחים, או בית משוגעים? (מסתכל על עמי) אה?
עמי: — א... אני לא יודע.
המנהל: — לא יודע, ומה אתה כן יודע? וכיצד אתם עומדים, קנים רוצצים שכמותכם, הזדקפו! עמדו ישר ושימו רוח יוחר מהי. הדלת נפתחת ואלי עף ישר על המנהל. המנהל תופשו באזנו ומטייל עמו.
המנהל: — אתה! אתה! רוצח! שודד! גולן! פושע!
כיצד העזת לפגוע בי?
אלי: — ט... ט... ט...
המנהל: (מחקה): — ט... ט... מה אתה מגמגם לי כאלם מלידה. היכנס לשורה ושים רוח. יותר מהר! את כולכם נסלק מכאן. תמצאו מוסד יותר מתאים. לא! כאן אין יותר מקום בשבילכם. אתם...
הדלת נפתחת בצוותא עם פי המורה.
המורה: — שקט! מי זה האידיוט הזה שצועק כאן? (מנזה את המנהל) א... הוים... זה הוא... ת... תסלח לי. (פונה חזרה לכיתה) שקט שם! ביקשתי לשמוע בתקול והנה אני שומע קול של בת (שוב למנהל) יו... כל אלה לא הכינה את השיעורים.
חיים: — לא רק אנחנו. כל הכיתה לא הכינה.
המורה: — שתוק! תדבר כשישאלו אותך. (למנהל) הוא קצת לא בסדר (מצביע על מצחו).
המנהל: — כן, וביד חזקה. תודה. (נכנס לכיתה).
המנהל: — מדוע לא הכינתם את השיעורים? אה?
כולם: — הראש כאב לי.
המנהל: — יפה, יפה מאד. איש מכם לא הכין את שיעוריו. טוב, בואו עמי לתור ההנהלה. אני כבר אלמד אתכם שיעור, מבינים? (מסתכל על עמי) אה?
עמי: — א... כ... לא.
המנהל: — לא? אינך מביין אה? מה אינך מביין? אמור!
עמי: — אינני מביין מה אנחנו אשמים ומה המורה רוצה מאיתנו. לא מספיק שאנו הולכים לבית הספר, או אנחנו מחוייבים, נוסף על זאת, גם ללמוד?
המנהל: — ככה? ולשם מה אתם הולכים לבית הספר?
כולם: — את זה גם אנחנו רוצים לדעת.
המנהל: — טוב תיכף תדעו. אחרי!
יוצאים אחרי. נשמע צילצול. שארית הכיתה פורצת החוץ. חמשת המגורשים חוזרים בקפיצות שמחה ונתקלים ביוצא מחכיתה. המורה יוצא, מותיק את החבריה במבטו הזועם, וחוצה אותם ביהירות. על השלט "חמור למכירה" שעל גבו הודבק "מכר כבר", התלמידים מסתדרים אחריו בשורה עורפית ויוצאים מעשבותיו. לפני היציאה הוא חש בהם, ונעור. השורה ממשיכה וחולפת על פניו הוא מצטרף אליה. אחרי האחרון בשורה.
— מ פ ד —

מאת ישראל אביעומר

חיים: — כבר לא נשארה שום פינה בשבילי.
עמי: — ואתה הסכמת תיכף לצאת?
חיים: — הייתה לי ברירה? חששתי שהוא לא יבקש שנית.
עמי: — אך, תיכף, אתה עוד צריך ללמוד...
חיים: — בוא נציץ באמת מה לומדים היום (מציץ דרך המנועול).
עמי: — (דוחפו הצידה) אינך מתבייש להשתמש בשיטות של כיתה א', ממי אתה מפחד, מ"בת קול", (פותח את הדלת).
המורה: (קולו נשע מהכיתה) ...דבר כזה לא ייתכן. עד עכשיו כולי מוועז מזה. פלצות אוחות אותי, כשאני נזכר איוה הפקרות עצומה! הרי דבר כזה הוא פשע, פשע, פשע אין סופי! אין להשיג עכשיו מטאטא בעיר, ואלה הולכים ומשחקים. היודעים אתם כמה עולה מטאטא? וזה עוד מטאטא חדש! לשם מה קונים את המטאטאים בבית הספר? כדי שישפשו את הדלתות? .. עוד רגע וזה היה הורג איתי. אם, נצטרך להתנהג בצורה כזאת עם כל המטאטאים, אז מה יישאר לנו בסוף? במה יאטאאו את הרצפה? האם תשבתם על זאת, תלמידים!
עמי: — אבל המורה, לא רק אני שמתי אותו.
המורה: — תשתוק! אתה מחוץ לכיתה, אל תפריע.

עמי: — אבל זה לא נעים שהמורה חושד רק בי, ומקפח את האחרים.
המורה: — לא נעים לך, אה? ולקראו את עבודתך האחרונה בתשובה, אתה חושב שזאת הרגשה יותר נעימה? איוה ברורת משגשג! אינני יודע אל מי אני מדבר, ואת מי אני מלמד. הצלתם לרדת לדרגת לימודים נמוכה כל כך, עד שאני תמה לדעת אל תוכלו לרדת יותר.
עמי: — (בצריחה): באמת? ..
המורה: — מי צרת זאת?
שניהם סוגרים את הדלת.
עמי: — עכשיו שישאל עד מחר.
המורה: (פותח את הדלת): — אתם צרתם "באמת"?
חיים: — א... אני לא.
המורה: — אל תכחישו. אני יודע היטב שאתם. (יוצא אצור הם נסוגים) לא אסבול יחס כזה בכיתה שלי. אצלי כל המדבר ללא רשות, מסתלק אוטומטית מבית הספר. צאו מהכיתה!
חיים: — אבל איך?
המורה: — דרך הדלת. אתם מכירים דרך זו יפה. צאו.
עמי: — אבל המורה, מבחינה טכנית אנו כבר...
המורה: — אף דיבור נוסף! (מתקדם צעד, הם נסוגים צע). פעם אחרונה שאני פונה אליכם, אתם יוצאים או שאתם מסולקים מבית הספר? (מצביע על דלת הכיתה) הסתלק! פקדתי!
הם נכנסים לכיתה. המורה נשאר מנענע בראשו. מסדר שוב את לבושו ונכנס לכיתה.
המורה: (קולו נשמע מהכיתה): — את מי אני רואה כאן! שוב אתם! הרי יודעתם שאתם בפירוש. לא! הפעם לא יעבור לכם הדבר בקלות. פעם אחרונה שאני פוקד עליכם: הסתלקו מהכיתה! אמרתי פעם אחרונה. האם לא שמעתם?

לפינו מסדרון בית הספר, בו דלת אחת הכתות. ליד הדלת מסטאט וכף אשפה. נשמע הצלצול. תלמידים נכנסים בשאון לכיתה. הדלת נסגרת, כעבור זמן מה נפתחת, מישהו נוטל את המטאטא פנימה וסוגר את הדלת. הרעש העמום הנשמע מתוך הכתה הופך לדממה עצורה.
המורה מופיע בחפזה, על גבו שלט: "חמור למכירה!" לפני הדלת נעצר, מסדר את לבושו, מסרק שערו, מקשיב רגע לדממה החשודה. פותח את הלת וסר הצידה. המטאטא נופל ארצה.
המורה: (המכונה "בת קול", נכנס לכיתה בצעקה): שוב אותו תעלול נבדי! ..!
הרעש שהתעורר בכיתה מסתיים בהתעופפותו של עמי אל המסדרון וסגירת הדלת מאחוריו בדפיקה. בהמשך מעופו נתקל עמי בדרך הוים, הבא זה עתה.
חיים: — מה זה, עמי? שעור התעמלות?
עמי: — איוה התעמלות! אני כבר אראה לו ל"בת קול" שלכם. הוא כבר ילמד אצלי. הוא כבר יודע שאני עשיתי! הכל אני, סיגופת שכמותו. במקום להודות לי שלא שיכלתי את הפנטזי ולא הוספתי דלי עם מים...
חיים: — אבל מה בעצם קרה?
עמי: — מה קרה? התברים החכמים שלך בכיתה הלכו ושמו מטאטא על הדלת.
חיים: — אולי אתה שמת אותו?
עמי: — איוה אני? כולם שמתו, או גם אני.
חיים: — אז למה הוציא רק אותך?
עמי: — איוה הוציא? זרק! ... תראה, אם לא ארסק לו את הידים והרגלים. לגל עצמות אהפכנו. שידע שאני לא אחז כזה שאפשר לזרוק אותו לאן שרוצים. אנקום בו נקמה כזאת שעוד לא ברא השטן. — אתה יודע, אני מתכוון לבן שלו, של המורה הנחמד שלנו.
חיים: — אבל עוד לא ענית לי, למה הוא בחר דווקא בך?
עמי: — אני יודע? הוא ביקש: "כל מי שהשעין את המטאטא על הדלת — שיקום!" קמתי ואמרתי בפירוש: "לא אני!" או הוא אמר שהוא לא אמר שמי שלא שם יקום. אז אמרתי: "ובכן, מדוע אתה מסתכל עלי כאילו אתה חושד בי?" או הוא קלט את המלה "אתה" והתנפל עלי: "מה! למורה אתה מעזו לקרוא "אתה", כאילו הוא החבר שלך?" או ענית: "כברך השם שאתה לא החבר שלי" אחרי התשובה האת, הוא הפש אותי בצוואר רוני, את הצווארון השאיר אצלו, ואותי זרק החוצה.
חיים: — ספר זאת למנהל.
עמי: — רק זה חסר לי. המנהל יזרוק אותי, וישאיר אצלו את אונני.
חיים: — נו טוב, עשה כרצונך. אני כבר נכנס. אפשר להניח ש"בת קול" כבר שאל מי לא הכין את השיעורים.
עמי: — ואם ישאל, גם כן לא נורא. ספר שפלוגי שאל ממך את המחברת.
חיים: — מה, הוא לא בא?
עמי: — לא, כבר שמתי לב, כי תשבתי להשתמש בו, אלא שלמזלי "בת קול" שיחרר אותי מהשעור.
חיים: — טוב, להתראות.
נכנס לכיתה. עמי מציץ דרך חור המנועול, מהכיתה בוקע רעש, ענקות המורה מתנברות. עמי טר לפתע מהדלת. מיד לאחר זאת היא נפתחת וחיים מושלך החוצה.
עמי: — ברוכים הבאים! איך זה קרה?
חיים: — ימת שבו של הוים! שייקבר חיים, שיתהלך על הראש ויריץ על הבטן...
עמי: — מה הענינים?
חיים: — שתצא נשמתו הארוכה ותתגלגל מכל המדרגות מלמעלה למטה ומלמטה למעלה, הלוך וחוזר...
עמי: — אבל מה קרה?
חיים: — היה מוכרח דווקא לבוא, לפתע נהיה תלמיד חרוץ לשעור. אני כבר אראה לו! אראה לו כן, שירגיש אותי כל ימי חייו, אפילו טיפת שכל אין לו.
עמי: — אולי לא תמתח את היישוב ותגיד מה קרה?
חיים: — לכל הפחות לו היה אומר לי מראש שהוא עתיד לבוא. הייתי מוצא סידור אחר. אבל הסוס הזה, לא די שהוא בא פתאום, לא לפי התכנית, הוא מוכרח עוד לפתוח את פיו הצפופעי ולהגיד...
עמי: — מה להגיד?
חיים: — שאני בכלל לא נתתי לו את מחברתי. ראית סוס יותר נבזה ממנו? אז אמרתי למורה שקודם בעצם טעייתי ואת מחברתי השארתי אצל חלוני. אז קפץ הוא ואמר שהוא כבר נתן את מחברתו לתלונני...
עמי: — ורק בגלל זה הוא הוציא אותך מהכיתה?
חיים: — חכה, הוא אמר: "תחליתו מי מכם נתן את מחברתו לחלוני", או אמרתי: "שכה אני אחיה. טפו! שכה אני אמות, אם..."
עמי: — הי, אתה יורק עלי.
חיים: — סליחה, או כשאמרתי טפו, ירקתי לא בכונה על הוים. הוא ירק עלי מיד בחזרה ופגע בפיניציק. הם התחילו לצעוק ולזרוק אחד על רעהו עד שהמורה הפסיק אותם, נתן להם התראה אחרונה, כבר בפעם השלישית היו,ם, שולח אותם לפינות.
עמי: — ומדוע אותך הוא הוציא?